

Berekening mestgebruik

Voor de berekening van mineralengebruiken via dierlijke mest wordt allereerst de productie van mest op het eigen bedrijf berekend. Voor stikstof betreft het de nettoproductie na aftrek van gasvormige stikstofverliezen uit stal en opslag. De mestproductie van graasdieren wordt berekend door het gemiddeld aantal aanwezige dieren te vermenigvuldigen met wettelijke excretieforfaits (Dienst Regelingen, 2006). Voor de mestproductie van staldieren worden de betreffende dieraantallen vermenigvuldigd met landelijke excretieforfaits zoals vastgesteld door de Werkgroep Uniformering Mestcijfers (Van Bruggen, 2007)^a.

Tevens worden van alle aan- en afgevoerde meststoffen en voorraden (kunstmest, dierlijke mest en overige organische meststoffen) de hoeveelheid nutriënten geregistreerd. Van aan- en afgevoerde meststoffen wordt in principe de hoeveelheid stikstof en fosfaat via bemonstering vastgelegd. Indien geen bemonstering heeft plaatsgevonden, worden forfaitaire gehalten per mestsoort gebruikt (Dienst Regelingen, 2006). Begin- en eindvoorraden worden altijd berekend via forfaiten (Dienst Regelingen, 2006).

De totale hoeveelheid gebruikte mest op bedrijfsniveau wordt vervolgens berekend als:

$$\text{Mestgebruik bedrijf} = \text{Productie} + \text{Beginvoorraad} - \text{Eindvoorraad} + \text{Aanvoer} - \text{Afvoer}.$$

De hoeveelheid meststoffen die wordt gebruikt op bouwland wordt in het BIN direct geregistreerd. Behalve de soort en hoeveelheid wordt ook het tijdstip van toediening vastgelegd. Het mestgebruik op grasland wordt vervolgens berekend als:

$$\text{Mestgebruik op grasland} = \text{Mestgebruik bedrijf} - \text{Mestgebruik op bouwland}$$

Dit gebruik op grasland bestaat uit mest die is uitgereden en mest die bij beweiding direct door grazende dieren op het grasland wordt uitgescheiden (weidemest). De hoeveelheid nutriënten in weidemest wordt berekend door per diercategorie het percentage van de tijd op jaarbasis dat de dieren weiden te vermenigvuldigen met de excretieforfaits (Dienst Regelingen, 2006).

Bedrijfspecifiek mestgebruik

De hiervoor beschreven berekening van de mestproductie is vanaf BIN-jaar 2007 aangepast voor bedrijven die gebruik maken van de Handreiking bedrijfspecifieke excretie melkvee. Op deze bedrijven wordt de mestproductie niet forfaitair maar bedrijfspecifiek berekend, in het geval is voldaan aan de onderstaande criteria:

- Het betreft een gespecialiseerd melkveebedrijf (volgens NEG-typering);
- De melkveestapel is minimaal 67% van de totale hoeveelheid GVE aan graasdieren
- Er zijn geen hokdieren op het bedrijf aanwezig
- Het percentage van het areaal dat bestaat uit voedergewassen bedraagt minimaal 80%.

Voor de berekening van de bedrijfsspecifieke excretie van de melkveestapel wordt de Handreiking bedrijfspecifieke excretie melkvee vóór 1 januari 2009 als uitgangspunt gebruikt (LNV, 2009a). Deze wordt op alle onderdelen gevolgd, behalve voor de berekening van de VEM opname uit vers gras (weidegras en zomerstalvoeding) en de empirische relatie tussen de opname uit kuilgras en versgras.

---

^a Dit in tegenstelling tot de wettelijke berekening van mestproductie op staldierbedrijven waar gebruik wordt gemaakt van een stalbalansmethode waarbij de mestproductie wordt berekend als aanvoer voer en dieren minus afvoer dieren en dierlijke producten.

Voor deze exercities in de berekeningen is de handreiking per 1 januari 2009 gebruikt (LNV, 2009b), omdat dit een nauwkeurigere weergave geeft^b.

Stikstofgebruik

Het totale stikstofgebruik wordt uitgedrukt in kg werkzame stikstof. De hoeveelheid werkzame stikstof wordt berekend door de totale hoeveelheid stikstof in organische meststoffen te vermenigvuldigen met de werkingscoëfficiënt zoals weergegeven in Tabel 5.1

Er is er sprake van een lagere werkingscoëfficiënt (35% in plaats van 60%) voor alle op het bedrijf geproduceerde en aangewende graasdierenmest als op het bedrijf beweiding wordt toegepast. In het geval van najaarsbemesting van bouwland op klei- en veengrond wordt met een lagere werkingscoëfficiënt gerekend. In alle andere gevallen is de werkingscoëfficiënt alleen afhankelijk van het type mest.

Fosfaatgebruik

Fosfaatgebruik wordt uitgedrukt in kg fosfaat. Bij de berekening van het gebruik worden alle meststoffen meegenomen, met uitzondering van een deel van de fosfaat die via compost en schuimaarde wordt toegediend.

Tabel 5.1 Gehanteerde werkingscoëfficiënten (in %) ter bepaling van het stikstofgebruik (Dienst Regelingen, 2006)

Type meststof	Omstandigheid	Werkingscoëfficiënt
Najaarsaanwending dierlijke mest op bouwland op klei- of veengrond	Drijfmest	30 (2006) 40 (2007)
	Vaste mest	25
Op het eigen bedrijf geproduceerde mest van graasdieren	Bedrijf met beweiding	35
	Bedrijf zonder beweiding	60
Andere meststoffen en omstandigheden	Dunne fractie en gier	80
	Drijfmest	60
	Vaste mest van varkens, pluimvee en nertsen	55
	Vaste mest overige diersoorten	40
	Champost	25
	Compost	10
	Zuiveringsslib	40
Overige organische meststoffen	50	

^b In de oude handreiking werd alleen onderscheid gemaakt in 'meer dan' of 'minder dan' 138 dagen weidegang. In de nieuwe handreiking wordt rekening gehouden met het werkelijke aantal weidegang dagen en zomerstalvoeding.